

4. Ковчак В.О. Соціально-філософські аспекти симуляції суспільної активності та суспільної діяльності. *Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»*. 2015. Вип. 95. С. 182–185.
5. Левченко Н.В. Складові української національної ідеї та її вплив на процес державотворення в сучасній Україні. *Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр.* Харків : Видавництво ХарPI НАДУ «Магістр», 2010. Вип. 1. С. 75–83. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2010_1_13.
6. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. «Симулякр»: концептуалізація феномена у постнеокласичній філософії. *Інформація і право*. Київ, 2016. № 2. С. 66–76.
7. Корнаухова Н.Г. Манипуляция как категориальный признак художественного перевода. *Вестник Бурятского государственного университета*. Улан-Удэ : Изд-во Бурят. госун-та, 2011. Вып. 11: Романо-германская филология. С. 65–70.
8. Куницына Е.Ю. Лингвистические основы юридической теории художественного перевода : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Иркутск, 2011. 35 с.
9. Кальниченко О.А. Теорія перекладу: для студентів 3-4 курсів ф-ту «Референт-перекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад). Харків : Вид-во НУА, 2017. Ч. 1. 64 с.
10. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть. Москва : «Добросвет», 2000. 387 с.
11. Мустяца П. Медичний термінологічний бюлетень. Київ : Видавництво ВУАН, 1931. 66 с.
12. Кириченко М., Василевський Ст., Ізюмова О. Словник медичної термінології. Київ : Держ. мед. в-во, 1936. 221 с.
13. Кніпович М.Ф. Словник медичної термінології. Латинсько-українськоросійський. Київ : Державне медичне видавництво УРСР, 1948. 442 с.
14. Сайко М.А. До проблеми відтворення українською мовою німецьких активних дієприкметників у медичних текстах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2018. № 35. Т. 2. С. 85–88.
15. Бобрик І.І., Ковешніков В.Г. Міжнародна анатомічна номенклатура. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
16. Масенко Л. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: док. і матеріали. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2006. 399 с.

УДК 81'25:[811.111'373.4:811.161.2'373.4]:070

«ХИБНІ ДРУЗІ ПЕРЕКЛАДАЧА» В ТЕКСТАХ ГАЗЕТНО-ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ

«TRANSLATOR'S FALSE FRIENDS» IN THE TEXTS OF PUBLICISTIC STYLE

Триндяк І.М.,
orcid.org/0000-0001-8850-6804
викладач кафедри іноземних мов
Національного університету «Львівська політехніка»

У статті з'ясовано значення терміна «хибні друзі перекладача». Визначено, що загалом «хибних друзів перекладача» вчені поділяють на псевдоінтернаціоналізми та часткові інтернаціоналізми. Виявлено їх використання в текстах газетно-публіцистичного стилю. Проаналізовано особливості перекладу «хибних друзів перекладача» шляхом пошуку варіантних відповідників.

Ключові слова: «хибні друзі перекладача», псевдоінтернаціоналізми, часткові інтернаціоналізми, газетно-публіцистичний стиль, переклад.

В статье выяснено значение термина «ложные друзья переводчика». Определено, что в целом «ложных друзей переводчика» ученые разделяют на псевдоинтернационализмы и частичные интернационализмы. Вывявлено их использование в текстах газетно-публицистического стиля. Проанализированы особенности перевода «ложных друзей переводчика» путем поиска вариантных соответствий.

Ключевые слова: «ложные друзья переводчика», псевдоинтернационализмы, частичные интернационализмы, газетно-публицистический стиль, перевод.

The article deals with the meaning of the term “translator’s false friends”. It is determined that in general scientists divide “translator’s false friends” into pseudo-internationalisms and partial internationalisms. Their usage in the texts of publicistic style is shown. The peculiarities of translation of “translator’s false friends” which are translated by the way of searching the alternative equivalents are analysed.

Key words: «translator’s false friends», pseudo-internationalisms, partial internationalisms, publicistic style, translation.

Постановка проблеми. У процесі взаємного впливу мов і в результаті випадкових збігів у тексті газетно-публіцистичного стилю потрапляють «хибні друзі перекладача» (ХДП). В англійській та українській мовах нараховується величезна кількість прямих чи опосередкованих запозичень із спільного джерела та незначна кількість «хибних друзів перекладача». Останні, потрапляючи в систему мови-реципієнта, першочергово освоюються у сфері ЗМІ, зокрема в текстах газетно-публіцистичного стилю, які виступають сприятливим середовищем для апробації іншомовних слів. Унаслідок появи нових реалій з'являються і нові номени на їх позначення, які миттєво фіксуються в сучасних публікаціях. Редактори видань, дбаючи про підвищення рейтингів, необдуманно вживають іншомовну лексику, часто використовуючи при цьому «хибних друзів перекладача». Це може призводити до невиправданого семантичного калькування, стилістичної неадекватності, перекручування значення слів і порушення норм лексичної сполучуваності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. ХДП є предметом постійного вивчення в лінгвістиці. Вчені зазначають, що поняття «хибні друзі перекладача» було введено М. Кеслером і Ж. Дероквіні. До дослідження проблеми «хибних друзів перекладача» зверталися, у свою чергу, такі науковці, як В.В. Акуленко [1], Р.О. Будагов [2], А.С. Д'яков [3], І.В. Корунець [4], Л.К. Латишев [5] та інші.

Постановка завдання. Проблема дослідження «хибних друзів перекладача» та їх перекладу не є цілком вирішеною. Труднощі перекладу такої лексики пов'язані зі схожістю форм слів мови оригіналу та мови перекладу (в нашому випадку – англійської та української, відповідно). Найчастіше це спричинено взаємним впливом мов або випадковими збігами. У сучасних дискурсах, зокрема в засобах масової інформації, наявна велика кількість псевдоінтернаціоналізмів, неправильний переклад яких може призвести до наслідків глобального характеру. **Мета** даної роботи – з'ясувати значення терміна «хибні друзі перекладача», виявити їх використання в текстах газетно-публіцистичного стилю та проаналізувати особливості їх перекладу засобами цільової мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. «Хибні друзі перекладача» – це слова, що мають однакову або схожу форму у двох мовах, але різні значення [4, с. 133]. Асоціюючись чи отожднюючись у мові оригіналу та в мові перекладу у зв'язку з подібністю у плані вираження,

не повністю відповідаючи або навіть повністю не відповідаючи одне одному у плані змісту, у французькому мовознавстві ці слова отримали назву «faux amis du traducteur» – «хибні друзі перекладача». Згодом даний термін закріпився в англійському («translator's false friends»), а також українському («хибні друзі перекладача») мовознавстві [6].

Вчені по-різному класифікують «хибних друзів перекладача». Ми розпочнемо із класифікації, запропонованої лінгвістом Р.А. Будаговим, який розрізняв вісім видів семантичної невідповідності, що зустрічаються серед ХДП: 1) в одній мові слово має загальніше значення, ніж в іншій; 2) видове значення в одній мові, родове – в іншій; 3) в одній мові лексема є однозначною, а в іншій – багатозначною; 4) слова та словосполучення є стилістично нееквівалентними; 5) в одній мові лексема є архаїзмом, в іншій – неархаїзмом; 6) в одній мові слово є лексично вільним, а в іншій – лексично невільним; 7) термін в одній мові, нетермін – в іншій; 8) в одній мові – слово, в іншій – словосполучення [2, с. 142–145].

Вчений Л.К. Латишев, у свою чергу, пропонує власну класифікацію «хибних друзів перекладача», поділяючи їх на чотири основних типи. До *першої групи* науковець відносить слова вихідної мови, які в мові перекладу мають схоже звучання, проте зовсім інше значення. До *другого типу* лінгвіст зараховує багатозначні лексеми мови оригіналу, які мають і схожі, і відмінні значення з лексемами цільової мови, які, звичайно ж, є схожими за зовнішньої формою. До *третього виду* «хибних друзів перекладача» Л.К. Латишев відносить слова вихідної мови, які є еквівалентними схожому за звучанням чи написанням слову в мові перекладу лише в одному зі своїх значень, але в того ж слова мови перекладу є ще одне або кілька значень, що не мають нічого спільного зі своїм звуковим відповідником у вихідній мові. До *четвертого типу* ХДП, на думку вченого, належать лексеми, що становлять назви одиниць виміру, співзвучні в мовах джерела і перекладу, але різні за позначеною кількістю [5, с. 184].

Слід зазначити, що лінгвіст В.В. Акуленко відносить до «хибних друзів перекладача» пароніми [1, с. 135]. Як відомо, сюди належать слова, які в англійській та українській мовах, хоч і неповністю подібні за формою та звучанням, проте можуть викликати хибні асоціації та їх отожднення, незважаючи на розбіжності значень, наприклад: *economic* – економічний, *economical* – економний; *consequent* – який є результатом, послідовний, *consequential* – важливий, зарозумілий. У процесі

перекладу перекладачам слід бути дуже уважними, аби не прийняти певне слово за його паронім і не перекладати його замість того слова, яке потрібно відтворити [1, с. 143].

На нашу думку, найвдалішою класифікацією «хибних друзів перекладача» є та, яка була запропонована вченими А.С. Д'яковим та Т.Р. Кияком. На їхню думку, за наявності або відсутності хоча б одного спільного значення ХДП варто поділяти на: 1) часткові інтернаціоналізми, які в різних мовах мають щось спільне у значенні; 2) псевдоінтернаціоналізми, які у своєму змісті не мають нічого спільного [3, с. 124].

У процесі перекладу текстів газетно-публіцистичного стилю варто пам'ятати, що «хибні друзі перекладача», на відміну від справжніх інтернаціоналізмів, перекладають не шляхом транслітерації чи транскодування, а шляхом пошуку у словнику варіантних відповідників.

Однозначні ХДП мають лише один перекладний еквівалент, а багатозначні – кілька перекладних еквівалентів. Для того щоб правильно відтворити лексичні одиниці вихідної мови, варто точно з'ясувати, в якому саме значенні вжито слово, спираючись на тематику тексту та речення, яке перекладається; характер його відповідності змісту речення, в якому воно вжито; семантичну узгодженість лексичних елементів даного речення та зміст всього тексту. Також у деяких випадках лексичне значення полісемічного слова-ХДП можна встановити на рівні словосполучення (*specific gravity* – *питома вага*).

У процесі аналізу перекладу «хибних друзів перекладача» ми спиратимемося на «Англо-російський і російсько-англійський словник хибних друзів перекладача» В.В. Акуленка [7], «Англо-російський словник хибних друзів перекладача» К.В. Краснова, [8] «Англійсько-український словник. Українсько-англійський словник» В'ячеслава Бусела [9], «Великий англійсько-російський і російсько-англійський навчальний словник сполучуваності» М.Р. Кауля [10] та «Великий тлумачний словник сучасної української мови» В.Т. Бусела [11].

У проаналізованих нами статтях ми знайшли приклади перекладу «хибних друзів перекладача» шляхом пошуку словникових відповідників. Наведемо приклади перекладу часткових інтернаціоналізмів, взятих із статті «A bomb for a bomb»:

His response to the latest test will have done little to assuage these fears. James Mattis, his defence secretary, warned Mr Kim that a threat to America or its allies would prompt «a massive military response» [12].

Його реакція на нещодавні випробування КНДР не розвіє цих страхів. Міністр оборони США Джеймс Меттіс попередив Кім Чен Ін, що загроза американцям або їхнім союзникам потягне за собою «масштабну військову реакцію» [13].

У словнику «хибних друзів перекладача» К.В. Краснова зазначається, що, хоча одним із значень лексеми «test» є слово «тест», існують й інші значення, зокрема: випробування, перевірка, контрольна робота [8, с. 71]. Щодо перекладу лексичної одиниці «secretary», ми вважаємо що її відтворення засобами мови перекладу є також адекватним, адже В.В. Акуленко у власному словнику зазначає, що відповідниками вищезазначеної лексеми є такі: 1) особа, найнята іншою особою для ведення переписки; 2) посадова особа, якій доручено вести певні справи, зокрема документацію; 3) міністр; 4) державний секретар; 5) міністр закордонних справ [7, с. 318]. Вживання в цьому реченні відповідника «міністр» є найбільш доцільним. У другому реченні присутній частковий інтернаціоналізм «massive», який було відтворено як «масштабний» у значенні «великий», «масовий», а не «масивний» [9, с. 500]

He mentioned public demand for the idea in a recent meeting with Mr Mattis. Another option is for South Korea to acquire its own nuclear weapons [12].

Під час нещодавньої зустрічі з Джеймсом Меттісом він наголосив, що на цей варіант є запит. Другий варіант: щоб Південна Корея обзавелася власним ядерним арсеналом [13].

Як зазначається у словнику В. Бусела, відповідники англійська лексеми «meeting» має такі відповідники в українській мові: 1) збори; 2) нарада; 3) засідання; 4) зустріч; 5) конференція; 6) з'їзд; 7) мітинг [9, с. 504]. Слово «мітинг» є інтернаціональним, проте не доречним у цьому реченні, тому вживання лексичної одиниці «зустріч» є доречним. Також у 1 реченні присутні «хибні друзі перекладача» «public» та «idea». Перший із них вилучається в мові перекладу, а інший – відтворюється лексемою «варіант», не спричиняючи спотворення змісту. У другому реченні наявний частковий інтернаціоналізм «option», який, окрім неінтернаціональних значень, має схожі інтернаціональні еквіваленти в українській мові: 1) вибір, право вибору; 2) предмет вибору; 3) опція; 4) опціон, угода з премією; 5) право заміни гравця; 6) вибір воріт [9, с. 553]. Як бачимо, інтернаціональні відповідники не дезорієнтували перекладача, і вищезгадана лексема була відтворена словом «варіант», яке перегукується з першим значенням лексеми вихідної мови.

This week at the United Nations, America circulated a resolution that would bar exports of oil to North Korea, most of which come from China, and which is the one plausible means left to rein in the North [12].

Минулого тижня США закликали ООН ухвалити резолюцію із забороною експорту нафти до Північної Кореї (переважно з Китаю), адже сьогодні це єдиний важіль стримування [13].

У вищезгаданому прикладі наявні такі «хибні друзі перекладача», як «circulate» та «oil». Незважаючи на те, в українській мові існують інтернаціоналізми, деякі значення з яких є схожими за звучанням до лексем мови оригіналу, а саме «циркулювати» [9, с. 150] та «олія» [9, с. 547] відповідно, перекладача це не збило з пантелику, і йому вдалося вдало відтворити їх в цільовій мові.

Також ми виявили приклад перекладу часткового інтернаціоналізму в статті «Measuring adult skills»:

Besides instruction in technology, robotics and other engineering skills, the young recruits – 1,350 in the company's training centre at any given time – are drilled in literacy and numeracy [14].

Поза заняттями з технології, робототехніки та інших інженерних дисциплін юні слухачі курсів (у підготовчому центрі компанії їх завжди налічується 1350 осіб) оволодівають премудроцтвами з царини гуманітарних і точних наук [15].

Лінгвіст В.В. Акуленко у власному словнику вказує на те, що інтернаціональна лексема «**instruction**» може бути перекладеною цільовою мовою, як: 1) навчання; 2) інструктаж, директиви, настанови, вказівки, інструкція; 3) наказ [7, с. 165]. Незважаючи на те, що в українській мові одне із значень схоже за звучанням до вищезгаданого інтернаціоналізму, це не спантеличило перекладача. Йому вдалося вдало відтворити англійську лексему українською мовою, використавши слово «**заняття**», яке перегукується з першим варіантом перекладу, зазначеним в словнику.

У статті «Status anxiety» ми виявили приклад перекладу псевдоінтернаціоналізму:

In their study, just published in Psychological Science, Dr Landis and Dr Gladstone analyse a year of data from more than 700 British bank accounts in 2014 [16].

У науковій праці, нещодавно опублікованій у журналі Psychological Science, Ландіс та Гледстоун проаналізували дані понад 700 банківських рахунків британців за 2014 рік [17].

У словнику «хибних друзів перекладача» К.В. Краснова зазначається, що варіантами перекладу лексеми «**data**» є такі: 1) дані; 2) інформа-

ція [8, с. 27]. Отже, незважаючи на те, що в українській мові є слово, співзвучне даному ХДП, а саме «дата», перекладач вдало відтворив хибний інтернаціоналізм в цільовій мові.

Також у статті «Status anxiety» представлено приклади перекладу часткових інтернаціоналізмів шляхом пошуку словникових відповідників:

EVEN when money is short, an occasional high-end experience is tempting. From luxury clothes to a round of golf, splurging not only makes people feel better, but may also enhance their status with their friends and relations [16].

Навіть коли грошей у кишені мало, предмети розкоші залишаються спокусливими. Купівля дорогого одягу або сесії гри в гольф не просто дає змогу людині почуватися краще, а й може підвищити її статус в очах друзів та партнерів [17].

У цьому прикладі наявні такі ХДП, як occasional, round, relations, перший із них вилучено в мові перекладу, що, на нашу думку, не спотворює змісту. Що стосується лексеми «**relation**», то у словнику «хибних друзів перекладача» В.В. Акуленка пропонуються такі варіанти перекладу: 1) відношення, зв'язок, залежність; 2) (ділові) відносини; 3) розповідь; 4) родич, родичка [7, с. 296]. Також тут зазначається, що в цільовій мові присутня лексична одиниця «реляція», еквівалентом якої в мові оригіналу є слово «герот». Наявність у мові перекладу лексеми, співзвучної з відповідною лексемою у вихідній мові, не збила перекладача з пантелику, і він використовує слово «**партнер**», яка перекликається із другим значенням лексеми вихідної мови. У словнику В. Бусела вказується, що інтернаціоналізм «**round**» має такі відповідники в українській мові: 1) куля; небо; 2) круг, предмет, який має форму круга; 3) коло, кільце; 4) кругообіг, круговий рух, круговорот; 5) раунд [9, с. 698]. Хоча перекладача на спантеличила інтернаціональна лексема раунд, яка, як відомо, вживається в боксі, слово «**round**» було відтворено лексемою «**сесія**». Однак, вважаємо, такий переклад неадекватним, адже у словнику М. Р. Кауля зазначається, що еквівалентом словосполучення *round of golf* є *партия в гольф*. [10].

Researchers have long observed that people who have low incomes spend a bigger fraction of their earnings on things they perceive as status-enhancing than do those with money in more abundance [16].

Дослідники давно помітили, що особи з низькими доходами витрачають більшу частину заробленого на речі, які вважають статусними, ніж ті, у кого грошей удосталь [17].

У вищенаведеному реченні присутній інтернаціоналізм «**fraction**», який одночасно є і част-

ковим інтернаціоналізмом, і псевдоінтернаціоналізмом. В.В. Акуленко у власному словнику зазначає, що ця лексема може бути перекладеною як: 1) невелика кількість (чогось), частина; 2) уламок, відрізок; 3) фракція, частковий продукт перегонки [7, с. 142]. Також варто зазначити, що в цільовій мові є лексична одиниця, співзвучна з вищезгаданою одиницею вихідної мови: фракція як «організована група депутатів – членів якої-небудь партії – в парламенті чи іншій представницькій установі, яка звичайно проводить певну лінію, вироблену цією партією» [11, с. 1548]. Еквівалентом цієї лексеми в англійській мові є слово «faction». Отже, перекладачу вдалося вдало відтворити інтернаціональну лексичну одиницю.

Dr Landis believes such information is relevant to policymakers, who may be trying to design one-size-fits-all approaches to helping people on low incomes manage their money [16].

Ландіс вважає, що така інформація є корисною для політиків, адже сприятиме розробці універсальних рекомендацій, щоб допомогти людям із низьким доходом у питаннях управління своїми статками [17].

В. Бусел у власному словнику пропонує такі відповідники слова «**relevant**» в українській мові: 1) доречний; 2) релевантний; 3) актуальний; 4) важливий; 5) насущний [9, с. 679]. Лексема «**design**» може бути перекладеною як: 1) задум, план; 2) мета, намір; 3) план, проект, планування, проектування; 4) креслення, ескіз, модель; 5) дизайн; 6) твір мистецтва [9, с. 222]. Щодо перекладу першого ХДП, то автор статті використовує прикметник «**корисний**», який дещо перекикується із четвертим значенням вищезазначеного слова мови оригіналу і не суперечить змісту вихідного тексту. Лексему «**design**» перекладач

відтворює лексемою «**розробка**», тобто використовує українізований варіант перекладу, який перекукується із третім значенням, зазначеним в словнику, запобігаючи, таким чином, надмірного використання іншомовних слів.

But it is hard to imagine the average person, however outgoing, allowing a government inspector to measure his or her level of extroversion [16].

Але складно уявити собі, як пересічна особа, хоч би якою відкритою вона була, дозволить державному інспекторові виміряти рівень власної екстравертності [17].

В.В. Акуленко у словнику «хибних друзів перекладача» вказує на те, що інтернаціоналізм «**person**» у мові перекладу може бути перекладеним як: 1) людина, особистість, особа, суб'єкт; 2) зовнішність; 3) дійова особа, персонаж. Також тут зазначається, що відповідником може слугувати і лексема «персона», котра, проте, належить до застарілої лексики [7, с. 238]. Отже, перекладач використовує доцільний варіант перекладу.

Висновки. Таким чином, у процесі взаємного впливу мов і в результаті випадкових збігів у тексти газетно-публіцистичного стилю потрапляють «хибні друзі перекладача», тобто слова, що мають однакову або схожу форму у двох мовах, але різні значення. Загалом, «хибні друзі перекладача» вчені поділяють на псевдоінтернаціоналізми та часткові інтернаціоналізми. У проаналізованих нами статтях ми знайшли приклади перекладу обох видів ХДП. Найчастіше в текстах газетно-публіцистичного стилю використовуються часткові інтернаціоналізми, які перекладаються шляхом пошуку варіантних відповідників. Перспективою нашого дослідження є виявлення «хибних друзів перекладача» в текстах наукового стилю та аналіз їх перекладу українською мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акуленко В.В. Вопросы интернационализации словарного состава языка. Харьков : Изд-во Харьковского университета, 1972. 216 с.
2. Будагов Р.А. Человек и его язык. Москва : Изд-во Моск. Ун-та, 1974. 262 с.
3. Д'яков А.С. Основи термінотворення : Семант. та соціолінгвіст. Аспекти. Київ : Вид. дім «KM Academia», 2000. 218 с.
4. Корунець, І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) = Theory and Practice of Translation : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2003. 448 с.
5. Латышев Л.К. Технология перевода : учеб. пособие для студ. лингв. вузов и фак. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Издательский центр «Академия», 2005. 320 с.
6. Розенталь Д.Э., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов : пособие для учителей. Москва : Просвещение, 1976. 543 с.
7. Англо-русский и русско-английский словарь ложных друзей переводчика. / Под ред. В.В. Акуленко. Москва : Сов. энциклопедия, 1969. 384 с.
8. Англо-русский словарь ложных друзей переводчика / Под ред. К.В. Краснова. Москва : Изд. содр. Богатых, 2004. 76 с.
9. Англійсько-український словник. Українсько-англійський словник : 250 000 + 250 000: два в одному томі : 500 000 од. пер. / під заг. ред. В. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2012. 1568 с.

10. Большой англо-русский и русско-английский учебный словарь сочетаемости. Кауль М.Р., Хидекель С.С. 2010.
11. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
12. A bomb for a bomb. URL : <https://www.economist.com/news/asia/21728646-it-may-settle-more-powerful-conventional-arms-instead-north-koreas-nuclear-test-has-left>.
13. Бомба за бомбу. URL : <http://tyzhden.ua/World/199964>.
14. Measuring adult skills. URL : <http://www.economist.com/news/international/21587823-new-study-shows-huge-international-variations-skills-what-can-you-do>.
15. Що ви умієте? URL : <http://tyzhden.ua/World/93371>.
16. Status anxiety. URL : <https://www.economist.com/news/science-and-technology/21727057-personality-poverty-and-purchases-poor-extroverts-spend-proportionately-more>.
17. Портрет покупця. URL : <http://tyzhden.ua/World/199095>.

УДК 811.111+811.161.2]25

ЛІНГВОПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОРСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

LINGUO TRANSLATIONAL CHARACTERISTICS OF MARINE TERMINOLOGY

Шепітько С.В.,

orcid.org/0000-0001-8539-6179

кандидат філологічних наук,

професор кафедри теорії та практики перекладу

Маріупольського державного університету

Смирнова М.С.,

orcid.org/0000-0002-9561-3728

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри теорії та практики перекладу

Маріупольського державного університету

Панова Я.Є.,

orcid.org/0000-0002-7462-8816

асистент кафедри теорії та практики перекладу

Маріупольського державного університету

У статті проаналізовано особливості семантики, словотвору англійської морської термінології та перекладацьких рішень, що були застосовані для її відтворення українською мовою. Зокрема, увагу зосереджено на вивченні тематики, граматичного складу, семантичної, морфологічної, синтаксичної номінації спеціальної лексики та основних типів перекладацьких трансформацій. Автори досліджують найбільш продуктивні шляхи перекладу морської термінології з англійської на українську. У результаті дослідження обраного матеріалу запропоновано предметно-семантичну класифікацію англійської морської термінології. З'ясовано продуктивність словотвірних моделей у термінології морської справи. Характерними для морської термінології виявилися такі способи словотворення: синтаксичний, морфологічний (лінійні моделі – префіксальний, словоскладення), семантичний (метафоризація).

Ключові слова: морська термінологія, термінотворення, словотвірні моделі, граматичний склад термінології, перекладацькі трансформації, лексичні трансформації, лексико-граматичні трансформації, лексико-семантичні трансформації.

В статье проанализированы особенности семантики, словообразования английской морской терминологии и переводческих решений, которые были применены для ее воспроизведения на украинском языке. В частности, внимание сосредоточено на изучении тематики, грамматического состава, семантической, морфологической, синтаксической номинации специальной лексики и основных типов переводческих трансформаций. Авторы исследуют наиболее продуктивные пути перевода морской терминологии с английского на украинский. В результате исследования выбранного материала предложена предметно-семантическая классификация английской морской терминологии. Выяснена производительность словообразовательных моделей в терминологии морского дела. Характерными для морской терминологии оказались такие способы словообразования: синтаксический, морфологический (линейные модели – префиксальный, словосложение), семантический (метафоризация).

Ключевые слова: морская терминология, терминообразование, словообразовательные модели, грамматический состав терминологии, переводческие трансформации, лексические трансформации, лексико-грамматические трансформации, лексико-семантические трансформации.